

BESLUT
2021-03-10

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 19 oktober 2020

Saken

Studiemedel under sjukdom, även
fråga om studiemedel vid
extraordinära händelser i fredstid

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Överklagandenämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § tredje stycket studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN sökte och beviljades studiemedel, för studier vid en yrkeshögskola, för vecka 35 år 2020 – vecka 21 år 2021.

NN lämnade sedan in en studieförsäkran under sjukdom och uppgav att hon varit helt oförmögen att studera sedan den 24 augusti 2020.

CSN ändrade, den 19 oktober 2020, beviljningen till studiemedel för vecka 43 år 2020 – vecka 21 år 2021. CSN anförde i huvudsak följande som skäl till beslutet. NN har meddelat att hon är i riskgrupp och att läkare har sjukskrivit henne under utbildningens praktiktid, vecka 35–42 år 2020. CSN har bedömt att NN inte har rätt till studiemedel, eftersom hon inte har studerat och heller inte har en av Försäkringskassan godkänd sjukperiod under tiden den 24 augusti–den 16 oktober 2020. Det trots att NN har varit förhindrad att studera under denna period. CSN:s bedömning grundar sig på 4 § förordningen (2020:201) om studiestöd vid spridning av viss smitta.

NN överklagade beslutet och anförde i huvudsak följande. Hon är klassad som en person i riskgrupp av läkare. Det gör att hon i nuläget inte ska genomföra de LIA praktikperioder som utgör en del av hennes utbildning. Hon har sökt alla möjligheter att anpassa sin utbildning, med hänsyn till rådande omständigheter, utan positivt utfall. Hon måste alltså genomföra praktikperioderna för att successivt nå sitt viktiga

utbildningsmål och få sin examen. När hon nu inte får genomföra detta så får hon heller inget ekonomiskt stöd. Hon söker en lösning på denna extremt utmanande situation.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt upplyste om att CSN inte har funnit anledning att ändra beslutet.

CSN lämnade därefter, på nämndens begäran, in ett yttrande och anförde i huvudsak följande. En studerande har, i vissa fall, rätt att behålla studiemedel trots att studier inte bedrivs. Sådana situationer kan vara om en studerande är oförmögen att studera på grund av sjukdom eller om den studerande är oförmögen att bedriva sina studier för att hon är att anse som smittbärare enligt socialförsäkringsbalken. Inget av dessa fall är emellertid tillämpligt här, eftersom NN inte har varit sjuk och inte heller är att anse som smittbärare. NN har avstått från att delta i praktik på inrådan av sin läkare och har därmed inte studerat under perioden den 24 augusti till den 16 oktober 2020.

Regeringen har särskilt reglerat vad som gäller för studerande vid vård av barn som inte bör utsättas för smitta. En förälder till sådant barn har rätt att behålla studiemedel för vård av barn om föräldern behöver avstå från studier för att undvika att han eller hon smittar barnet. I sammanhanget kan också nämnas att regeringen beslutat om särskild reglering som ger arbetstagare, som tillhör vissa riskgrupper, rätt till sjukpenning under tid de inte kan arbeta för att undvika att utsättas för smitta. Motsvarande bestämmelser om rätt att behålla studiemedel för *studerande* som tillhör en riskgrupp finns dock inte.

Inför införandet av förordningen (2020:582) om viss sjukpenning i förebyggande syfte och viss smittbärappenning med anledning av sjukdomen covid-19 fick CSN förslaget på remiss. I sitt remissvar anförde CSN följande. Studerande som själva blir sjuka eller som är smittbärare har i vissa fall rätt att behålla sitt studiestöd från CSN. CSN uppfattar däremot inte att studerande kommer att omfattas av det utökade skydd som föreslås för försäkrade genom den nya förordningen om viss förebyggande sjukpenning och viss smittbärappenning med anledning av sjukdomen covid-19. För att studerande ska ha rätt att behålla sitt studiestöd i sådana situationer som regleras i den nya förordningen fordras sannolikt ändringar i någon eller några av bestämmelserna i 2 kap. 18-20 §§, 3 kap. 26-32 §§ och 6 kap. 1 § studiestödsförordningen (2000:655). Fråga är om de kriterier som anges i 4 § i förordningen om studiestöd vid spridning av viss smitta kan sägas innefatta en studerandes frånvaro från studier för att han eller hon anses tillhöra en riskgrupp.

I förordningsmotiven till förordningen om studiestöd vid spridning av viss smitta anges i anslutning till 1 § att förordningen enbart reglerar det som särskilt gäller för studiestöd vid ledighet som har samband med åtgärder för att förhindra spridningen av det virus som orsakar covid-19. Om en studerande måste avstå från studier på grund av att han eller hon själv har blivit sjuk efter att ha smittats av viruset eller för att han eller hon måste ta hand om ett barn som har smittats, gäller i stället bestämmelserna i övriga studiestödsförfattningar. Av 4 § i förordningen om studiestöd vid spridning av viss smitta framgår bland annat att beviljade studiemedel får behållas vid ledighet som har samband med åtgärder för att förhindra virusspridning och som innebär att den studerande saknar möjlighet att bedriva sina studier på grund av andra omständigheter som den studerande inte kan råda över. Enligt CSN:s mening ska med sådana "andra omständigheter" främst förstås situationer som att den

studerande exempelvis saknar möjlighet att ta sig till skolan eller att ta del av sin utbildning på annat sätt på grund av vidtagna smittskyddsåtgärder i samhället.

CSN anser att det inte framgår av 4 § i förordningen att avsikten med bestämmelsen varit att studerande, som väljer att avstå från att delta i studier för att de tillhör en riskgrupp, ska omfattas av rätten enligt förordningen att behålla sitt studiemedel. CSN finner vid en samlad bedömning av de regeländringar som gjorts inom studiestödsområdet och inom området för arbetstagare med anledning av den uppkomna situationen med coronaviruset, att avsikten inte varit att inkludera studerande som tillhör en riskgrupp i rätten att behålla studiemedel utan att studier bedrivs. Den som är frånvarande från sina studier för att undvika att utsättas för smitta har därför inte rätt att behålla sina studiemedel under frånvaron.

NN har fått möjlighet att lämna synpunkter med anledning av CSN:s yttrande, men hon har inte hörts av.

Författningsbestämmelser

Av 3 kap. 5 § studiestödslagen (1999:1395) framgår följande. Studiemedel får lämnas för varje vecka då den studerande bedriver studier på minst halvtid. Studierna måste dock pågå under en sammanhängande tid om minst tre veckor. Studiemedel får lämnas bara för sådan del av studietid som omfattas av den kursplan eller motsvarande som gäller för utbildningen.

Av 3 kap. 29 § studiestödsförordningen (2000:655) framgår bland annat följande. En studerande har rätt till studiemedel endast för sådan sjukperiod eller del av den som har godkänts av Försäkringskassan.

Försäkringskassan ska godkänna sjukperioden om Försäkringskassan bedömer att en studerande på grund av sjukdom är

1. helt oförmögen att bedriva sina studier, eller
2. till hälften oförmögen att bedriva sina heltidsstudier och att det rör sig om ett sådant medicinskt väldokumenterat sjukdomstillstånd som avses i 26 § andra stycket 1 b.

Av 4 § förordningen (2020:201) om studiestöd vid spridning av viss smitta framgår följande. En studerande som studerar med studiemedel enligt studiestödslagen (1999:1395) i Sverige eller utomlands har rätt att behålla beviljade studiemedel vid ledighet som har samband med åtgärder för att förhindra spridningen av det virus som orsakar covid-19 och som innebär att den studerande saknar möjlighet att bedriva sina studier på grund av

1. att en läroanstalt inte kan erbjuda utbildning, eller
2. andra omständigheter som den studerande inte kan råda över.

En studerande får vid sådan ledighet som avses i första stycket även beviljas merkostnadslån enligt 3 kap. 13–13 c §§ studiestödsförordningen (2000:655).

Överklagandenämndens bedömning

Överklagandenämnden konstaterar inledningsvis att NN har uppgett att hon, på grund av sjukdom, är förhindrad att bedriva studier under vecka 35–42 år 2020. En förutsättning för att studiemedel under sjukdom ska kunna beviljas är att Försäkringskassan godkänner en sjukperiod. NN redovisar ingen, av Försäkringskassan godkänd, sjukperiod som berättigar till studiemedel under sjukdom. Hon kan därför inte beviljas studiemedel under sjukdom för nämnda veckor.

Det som återstår för Överklagandenämnden att pröva är om NN, med stöd av 4 § förordningen (2020:201) om studiestöd vid spridning av viss smitta, har rätt att behålla de studiemedel som hon beviljades för vecka 35–42 år 2020. Syftet med nämnda förordning är att studiestödssystemet ska trygga försörjningen för en studerande, som haft för avsikt att bedriva studier med studiemedel eller studie-startsstöd, även under en period då han eller hon inte längre har någon faktisk möjlighet att bedriva studier på grund av extraordinära händelser (se prop. 2019/20:132 s. 104).

I ärendet är klarlagt att det aktuella utbildningsmomentet, som gavs vecka 35–42 år 2020, inte har ställts in som en åtgärd för att förhindra spridningen av det virus som orsakar covid-19. NN har i stället, på läkares inrådan, valt att inte bedriva några studier under nämnda veckor med hänsyn till att hon tillhör en riskgrupp. CSN har i sitt yttrande framhållit regeringens särskilda reglering som ger arbetstagare, som tillhör vissa riskgrupper, rätt till sjukpenning under tid de inte kan arbeta för att undvika att utsättas för smitta. Överklagandenämnden kan, i likhet med CSN, konstatera att det saknas motsvarande bestämmelser om rätt att behålla studiemedel för studerande som tillhör en riskgrupp. Överklagandenämnden uppfattar heller inte att syftet med införandet av förordningen (2020:201) om studiestöd vid spridning av viss smitta omfattar den nu aktuella situationen. NN kan, mot den bakgrunden, inte anses sakna möjlighet att bedriva sina studier på det sätt som avses 4 § förordningen (2020:201) om studiestöd vid spridning av viss smitta. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Schött

Stefan Öberg

Beslutet har fattats av Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Schött, myndighetschef, Anita Enocksson, Hans Eklund, Sebastian Hasselström, Jessica Levin, Helena Söderberg och Christer Bergqvist

Föredragande: Stefan Öberg

Kopia till CSN